

**EWALUACJA WEWNĘTRZNA
w PUBLICZNEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ
im. Franciszka Niewidziajły
w SŁAWIE**

SŁAWA 2013/2014

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	s. 3
Opis metodologii i źródeł informacji wykorzystanych w badaniu.....	s. 4
Prezentacja wyników ewaluacji.....	s. 5
Rekomendacje.....	s. 12
Załączniki (narzędzia badawcze zestawienia wyników, komentarze).....	s. 13

WPROWADZENIE

Przedmiotem ewaluacji wewnętrznej są wymagania:

- Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji;
- Rodzice są partnerami szkoły lub placówki;
- Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi.

Do wymienionych wymagań w ramach pracy zespołowej nauczyciele opracowali pytania kluczowe, a następnie szczegółowe, które zostały wykorzystane w procesie tworzenia narzędzi badawczych – kwestionariuszy ankiet, stanowiące załączniki do niniejszego raportu.

Pytania kluczowe:

1. W jaki sposób w szkole rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe, sposoby uczenia się oraz sytuację społeczną każdego ucznia?
2. Jakie działania podejmuje nauczyciel w celu uwzględnienia indywidualnego procesu edukacji?
3. Jakie zajęcia prowadzone są szczególnie uczniami wymagającymi szczególnego wsparcia?
4. Z jakimi instytucjami /placówkami specjalistycznymi współpracuje szkoła w celu zapewnienia uczniom pomocy zgodnie z ich potrzebami i sytuacją społeczną?
5. W jaki sposób szkoła współpracuje z rodzicami uczniów wymagających wsparcia?
6. Jakie działania są podejmowane w szkole w celu zapobiegania dyskryminacji uczniów?
7. W jaki sposób szkoła pozyskuje i wykorzystuje opinie rodziców na temat swojej pracy?
8. Na czym polega współpraca szkoły z rodzicami na rzecz rozwoju ich dzieci?
9. Czy rodzice zgłaszają chęć podejmowania inicjatywy i współdecydowania w sprawach rozwoju uczniów i szkoły?
10. Jakie warunki stwarza dyrekcja szkoły do realizacji zadań opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych?
11. Jakie działania podejmuje dyrekcja szkoły w celu stwarzania sprzyjających warunków do indywidualnej i zespołowej pracy nauczycieli oraz doskonalenia zawodowego?
12. Jak dyrekcja szkoły zachęca nauczycieli do podejmowania nowatorskich działań, innowacji, eksperymentów?
13. Czy dyrekcja szkoły stwarza nauczycielom, innym pracownikom, uczniom oraz rodzicom możliwości współdecydowania o szkole?
14. Jakie działania podejmuje dyrektor szkoły, zapewniające wspomaganie zewnętrzne i czy są one skuteczne?
15. W jaki sposób w szkole jest przeprowadzana ewaluacja wewnętrzna?
16. Czy w procesie zarządzania wykorzystuje się wnioski wynikające z nadzoru pedagogicznego, służące rozwojowi szkoły?

Metody badawcze:

kwestionariuszowa, analiza dokumentów ilościowa, obserwacja, celowa metoda doboru, wywiad (ustny).

Badaniem objęto:

dyrektora, wszystkich nauczycieli zatrudnionych w szkole, uczniów klas II B i II D, III B i III D, IV B i IV D, V B i VD oraz ich rodziców.

Raport i upowszechnianie wyników:

Raport zostanie przedstawiony na posiedzeniu Rady Pedagogicznej. Rodzicom zostanie zaprezentowany na zebraniach. Wersja elektroniczna dostępna będzie na internetowej stronie naszej szkoły, a wersja papierowa znajduje się w dokumentacji Dyrektora Szkoły.

OPIS METODOLOGII I ŹRÓDEŁ INFORMACJI WYKORZYSTANYCH W BADANIU

Prezentowany raport jest rezultatem ewaluacji wewnętrznej problemowej przeprowadzonej w Publicznej Szkole Podstawowej w Sławie, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 października 2009 roku (z późniejszymi zmianami) w sprawie nadzoru pedagogicznego i dotyczy zebranych wyników badań w obrębie trzech wymagań:

- Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji;
- Rodzice są partnerami szkoły lub placówki;
- Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi.

Szkoła może spełniać wymagania na pięciu poziomach:

Poziom E – oznaczający niski stopień wypełniania wymagania przez szkołę;

Poziom D – oznaczający podstawowy stopień wypełniania wymagania przez szkołę;

Poziom C – oznaczający średni stopień wypełniania wymagania przez szkołę;

Poziom B – oznaczający wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę;

Poziom A – oznaczający bardzo wysoki stopień wypełniania wymagania przez szkołę.

W trakcie badania zbierano informacje pochodzące z wielu źródeł, od dyrektora, nauczycieli (40 kwestionariuszy ankiet), uczniów klas II-V B i D, ich rodziców (117 kwestionariuszy ankiet) oraz od personelu niepedagogicznego.

Przeprowadzono także analizę dokumentacji: protokolarz rad pedagogicznych, plan nadzoru pedagogicznego, kronika, plany wynikowe nauczycieli, diagnozy wstępne i końcowe na wszystkich poziomach, dokumentacja uczniów posiadających zalecenia specjalistów, IPET-y dla potrzebujących uczniów, plany wspomagania uczniów, dzienniki lekcyjne i pozalekcyjne, w tym zajęć wspomagających: logopedycznych, korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych oraz zajęć dla uczniów zdolnych i kółek zainteresowań, arkusze obserwacji i gotowości szkolnej wszystkich dzieci z oddziałów przedszkolnych, dziennik pedagoga szkolnego, arkusze obserwacji zajęć.

Dzięki temu ewaluacja daje wiarygodne wyniki.

Wymaganie 6:

Szkoła lub placówka wspomaga rozwój uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji

W szkole systemowo rozpoznaje się możliwości psychofizyczne i potrzeby rozwojowe oraz sytuację społeczną każdego ucznia, a informacje z przeprowadzonego rozpoznania są wykorzystywane w realizacji działań edukacyjnych, wychowawczych i opiekuńczych. Podejmowane działania są adekwatne do ich zdiagnozowanych potrzeb i możliwości, a sposób organizacji zajęć pozalekcyjnych umożliwia w nich udział wszystkich dzieci. Oferta ta spełnia oczekiwania większości rodziców i części uczniów. Szkoła podejmuje także działania antydyskryminacyjne, uwzględniające profilaktykę i w ocenie uczniów, rodziców, nauczycieli oraz dyrekcji są skuteczne. Powyższą tezę potwierdzają wyniki badań.

Głównym narzędziem szkoły, według dyrektora i nauczycieli, do rozpoznania możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych uczniów jest dłuższa obserwacja dziecka w czasie zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych, rozmowy z uczniami, rozmowy pracowników szkoły z rodzicami oraz prowadzona analiza dokumentacji, w tym opinie i orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej, wyniki diagnozy, badań zewnętrznych iu wewnętrznych, monitoring umiejętności kluczowych, zapisy w dziennikach (oceny, zachowanie). Rodzice potwierdzają powyższe wyniki, jednak aż 40 osób, stanowiących 34% badanych nie odpowiedziało na to pytanie. Uczniowie wypowiadają się, iż najczęściej rozmawiają na temat swoich potrzeb z rodzicami, później z wychowawcą i innym nauczycielem, następnie z rówieśnikami a także z pielęgniarką szkolną i są zadowoleni z otrzymywanego wsparcia. 14% uczniów z nikim nie rozmawia na temat swoich potrzeb.

49% rodziców przekazuje uwagi dotyczące swoich dzieci wychowawcom. Dyrektor oraz inni nauczyciele czerpią informacje o sytuacji społecznej ucznia od wychowawcy, rodziców, pedagoga szkolnego, samych uczniów, a także z opieki społecznej.

Sposoby uczenia się rozpoznawane są w szkole poprzez obserwacje, zbieranie informacji na podstawie opinii wychowawcy i innych nauczycieli, pedagoga szkolnego, dokumentacji specjalistycznej oraz rozmów z rodzicami. Rodzice potwierdzają powyższe wyniki, jednak i tu 30 rodziców (26% badanych) nie udzieliło odpowiedzi, przy czym 10 odpowiedziało, że nie przekazywali informacji, część z nich nie widziała takiej potrzeby, natomiast około 18% dzieliło się spostrzeżeniami na ten temat w rodzinie. Sami uczniowie twierdzą, że najczęściej przygotowują się do lekcji samodzielnie oraz z pomocą rodziców, następnie z nauczycielem na zajęciach wyrównawczych i w świetlicy, lub z pomocą kolegi.

Analiza dokumentacji, obserwacje zajęć, jak i rozmowy z nauczycielami wykazały, że pozyskane informacje wykorzystywane są w indywidualnym podejściu do ucznia w czasie zajęć poprzez dostosowywanie form i metod pracy oraz treści i rodzaju zadań.

W szkole prowadzone są zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia uczniów, są to najczęściej kółka pozalekcyjne, jak również zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze i specjalistyczne, organizowane dla uczniów wymagających szczególnego wsparcia w rozwoju lub pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiednie do rozpoznanych potrzeb. 7 rodziców (6% badanych) uważa, że w szkole nie prowadzi się działań zwiększających szanse edukacyjne dzieci, natomiast 13% nie wie o takich działaniach. Oferta edukacyjna jest jednak bogata, lista tych zajęć liczy powyżej 60 pozycji. Wszystkie badane grupy potwierdziły, że szkoła oferuje dodatkowe zajęcia pozalekcyjne. 82% rodziców wymienia zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, dydaktyczno-wyrównawcze, koła zainteresowań, zajęcia programu w zakresie indywidualnej pracy z dzieckiem. Po rozpoznaniu potrzeb nauczyciele informują uczniów i zachęcają do korzystania z zajęć dodatkowych. Na pytanie: Czy w szkole chodzisz na zajęcia dodatkowe? Jeśli tak, napisz na jakie i czy jesteś z nich zadowolony? 79% uczniów odpowiedziało twierdząco, ale już tylko 27% jest z nich zadowolonych. Pozostali nie wyrazili swojej opinii, albo rzeczywiście

nie są z nich zadowoleni, albo nie doczytali do końca polecenia. Największą popularnością cieszą się zajęcia sportowe, językowe oraz kółko matematyczne, historyczne i plastyczne.

Z odpowiedzi Dyrektora szkoły wynika, że współpraca z placówkami specjalistycznymi, świadczącymi poradnictwo i pomoc dzieciom polega na planowaniu i organizowaniu zajęć wspierających oraz uwzględnianiu w procesie edukacyjnym oraz wychowawczym ich zaleceń, informowaniu o nich wychowawców i pedagoga.

Szkoła współpracuje z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i innymi instytucjami świadczącymi pomoc uczniom, zgodnie z ich potrzebami i sytuacją społeczną. Należą do nich Policja, Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd Rodzinny, Świetlica Profilaktyczna w Sławie. 89% uczniów potwierdza udział w zajęciach z Policjantem, a 36% z pracownikiem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. Zarówno dyrektor jak i pedagog szkolny oraz nauczyciele sugerują rodzicom, że wskazane byłoby przebadanie dziecka w placówce specjalistycznej, z uwagi na występujące trudności. Do naszej szkoły uczęszcza 105 dzieci posiadających opinie i 6 posiadające orzeczenia specjalistyczne. Nauczyciele uwzględniają w swojej pracy zalecenia specjalistów. 98% nauczycieli podczas obserwacji zajęć indywidualizowało proces edukacji w odniesieniu do każdego dziecka. 18% rodziców podaje, że korzystało z pomocy placówek specjalistycznych. Szkoła wspiera także rodziców poprzez organizowanie prelekcji, pogadanek i konsultacji z pedagogiem. Ponadto 64% nauczycieli wspiera rodziców poprzez udzielanie porad, wskazówek, zachęcanie do działania, proponując środki zaradcze. Dalsze 43% prowadzi indywidualne konsultacje z rodzicami, przekazuje rodzicom informacje o postępach, trudnościach i zauważonych możliwościach dzieci. Oprócz powyższych działań nauczyciele oferują zajęcia dodatkowe, proponują rodzicom literaturę czy też kierują na rozmowę z nauczycielem przedmiotu. Bardzo mała liczba pytanyc nauczycieli dostarcza gotowe materiały do bieżącej pracy z dzieckiem w domu, pomaga w rozwiązywaniu sytuacji trudnych i konfliktowych. Natomiast dla uczniów klas IV-VI poza pracą na zajęciach obowiązkowych i dodatkowych, rozwijających oraz wspierających organizowane są warsztaty na temat kreatywnego myślenia, technik pamięciowych, czy radzenia sobie ze stresem, prowadzone przez pracownika PPP.

W szkole podejmowane są działania zapobiegające dyskryminacji uczniów. W ramach realizacji programu wychowawczego szkoły prowadzone są comiesięczne apele wychowawcze, przygotowywane przez poszczególne klasy. W tym roku zrealizowano następującą tematykę: Muszę czy chcę się uczyć?; Polubić szkołę; Życzliwość i szacunek to podstawowy wymóg kultury osobistej w każdej sytuacji; Dzieci w sieci – o pożytkach i zagrożeniach płynących z Internetu; Posłuchaj, jak brzmi cisza – zagrożenia dla zdrowia wynikające z nadmiernego hałasu; Higiena osobista i właściwe odżywianie warunkiem zdrowia; O biernym paleniu; oraz Jak miło, ciekawie i bezpiecznie spędzić wolny czas? Corocznie też wśród uczniów przeprowadzane są ankiety na temat samopoczucia w szkole. Większość nauczycieli prowadzi w ramach tematyki lekcyjnej rozmowy wychowawcze, pogadanki o tolerancji, pokazuje scenki rodzajowe, stosuje dramę. 14 osób z kadry pedagogicznej dodatkowo podało, że reaguje natychmiast na każdy przejaw złego traktowania i natychmiast rozwiązuje problemy, jednak więcej z nich gani uczniów za niewłaściwe zachowanie, a tylko pojedynczy nauczyciele w pierwszej kolejności zwracają uwagę na pozytywne relacje rówieśnicze, chwając za prawidłowe zachowanie, organizując wspólne przedsięwzięcia w celu zintegrowania klasy. Również pracownicy niepedagogiczni pouczeni są o natychmiastowym reagowaniu. Każde zauważone niewłaściwe zachowanie dziecka zgłaszane jest niezwłocznie nauczycielowi dyżurującemu bądź wychowawcy lub pedagogowi szkolnemu. 92% uczniów twierdzi, że nie czują się odrzuceni z jakiegoś powodu przez rówieśników, jednak mimo podejmowanych działań przez szkołę 8 ankietowanych, co stanowi 6% badanych jest dyskryminowanych. Odpowiedzi rodziców potwierdzają te wyniki. 2 rodziców podało, że problem ich dziecka nie został w żaden sposób rozwiązany, podobnie jak 2 uczniów stwierdziło, że ich sprawa nie została rozwiązana, bo nie została nikomu zgłoszona.

Wnioski:

1. Szkoła ukierunkowana jest na rozwój uczniów i uwzględnia ich indywidualną sytuację. Opierając się na diagnozie, podejmuje się różnorodne działania, dostosowujące do specyfiki i potrzeb środowiska, a ich skuteczność poddawana jest refleksji.
2. Organizując procesy edukacyjne nauczyciele w sposób uzasadniony indywidualizują i wspierają uczniów. Jednak nie wszyscy rodzice znają ofertę edukacyjną szkoły, jak również nie wszyscy uczniowie wyrażają zadowolenie z jakości działania kół zainteresowań.
3. Szkoła współpracuje z wieloma instytucjami lokalnymi, a zakres tej współpracy wynika bezpośrednio z potrzeb dzieci, ich rodziców oraz samej szkoły.
4. W szkole prowadzone są działania antydyskryminacyjne obejmujące całą społeczność placówki.

Wymaganie 9:

Rodzice są partnerami szkoły lub placówki

W efektywnych szkołach tworzy się partnerstwo z rodzicami przede wszystkim dla wsparcia uczenia się uczniów. Zaangażowanie rodziców w proces edukacyjny pozytywnie wpływa na rozwój uczniów, dlatego szkoła zachęca rodziców do udziału w tym procesie. Celem organizowanych przez szkołę działań powinno być włączanie rodziców w proces podejmowania decyzji dotyczących istotnych aspektów pracy szkoły.

Dyrektor szkoły stwierdził, że rodzice rzadko zgłaszają opinie na temat pracy placówki. Są one przekazywane pracownikom szkoły. W miarę możliwości są realizowane życzenia, sugestie rodziców. 72% badanych nauczycieli potwierdza, że rodzice zgłaszają swoje opinie na temat rozwoju dzieci i rzadziej o pracy szkoły. Informacje uzyskane od rodziców a dotyczące ich dzieci dyrektor jak i 86% nauczycieli wykorzystuje w codziennej pracy z dzieckiem do właściwego zorganizowania zajęć dydaktycznych i wychowawczych, indywidualnych i grupowych. Niestety niski procent rodziców (34%) podaje, że są proszeni o wyrażenie opinii na temat pracy szkoły. Tylko 17% rodziców wymienia ankietę, 4% rozmowy, dyskusje na wywiadówkach, 1 osoba wymienia Internet i 1 osoba swoje dziecko, 8% nie odpowiedziało na to pytanie. Rodzice nie rozumieją, iż poddanie się corocznym badaniom poprzez wypełnienie kwestionariusza ankiety w ramach ewaluacji wewnętrznej, jak również wymiana spostrzeżeń i uwag na zebraniu lub podczas rozmowy indywidualnej z wychowawcą bądź innymi pracownikami szkoły jest formą wyrażania swoich opinii.

Zestawienie frekwencji rodziców na zebraniach klasowych i szkolnych utwierdza w przekonaniu, że część rodziców aktywnie współuczestniczy w życiu szkoły i ma duży wpływ na sposób jej działania oraz jest grupa rodziców, którą charakteryzuje bierność i niechęć do współpracy, a nawet brak zainteresowania własnym dzieckiem. Do maja br. średnia frekwencja rodziców na zebraniach w tym roku szkolnym wynosi 56,8%, a w poszczególnych klasach kształtuje się na poziomie od 38% do 79%.

Natomiast dyrektor jak i 72% nauczycieli podają szereg zmian, wpływających na rozwój dzieci i placówki, które zaistniały pod wpływem m.in. rodziców. 66% nauczycieli do zmian, jakie nastąpiły w ostatnim czasie zaliczyło: objęcie wszystkich szóstoklasistów zajęciami wyrównawczymi w celu lepszego przygotowania ich do sprawdzianu końcowego, dodatkowe zajęcia wyrównawcze z matematyki w klasie VI D prowadzone przez innych nauczycieli matematyki niż nauczyciel uczący, utworzenie w Lipinkach oddziału przedszkolnego dla czterolatków, rozprowadzanie mleka z dotacji unijnych wśród dzieci w Lipinkach, organizowanie imprez okolicznościowych i integracyjnych, np. rajdy, zabawy charytatywne, festyny, wycieczki, Dzień Babci, Dzień Dziecka i inne, także zorganizowanie dzieciom ze Śmieszkowa wyjazdów do kina zamiast paczek mikołajkowych, prowadzenie zajęć wspomagających dla dzieci z trudnościami, zmiany w zajęciach dodatkowych (z języka niemieckiego w kl. IV D), wprowadzenie języka

angielskiego, wzrost efektywności w zakresie działań wychowawczych oraz zapobiegania przez szkołę niepożądanym zachowaniom. Dyrektor informuje, że rodzice angażują się w pomoc szkole pod względem finansowym, organizacyjnym i opiniotwórczym. Rodzice dofinansowują zakupy pomocy dydaktycznych, dofinansowują bazę szkoły, Rada Rodziców zainicjowała zbiórkę pieniędzy ok. 30 tys. zł na przygotowanie terenu pod budowę placu zabaw, tzw. Radosnej Szkoły, inicjują konkursy, np. plastyczny „Las wokół nas”, finansują nagrody dla uczniów za udział w różnorodnych konkursach, dofinansowują wycieczki i imprezy szkolne, opiniują regulaminy, procedury, itp., informują o uciążliwościach, jak brak pomieszczeń na świetlicę szkolną, dożywiania czy opieki w godzinach popołudniowych (15.00-18.00). Do listy zmian oprócz organizowania imprez charytatywnych oraz integracyjnych, np. rajdów rodzinnych w najbliższe okolice naszej gminy, mające przybliżyć dzieciom poznawanie krajobrazu, zwierząt, historii tych miejsc, uczyć bezpiecznego poruszania się po drodze, jak również integrować społeczność szkolną i pozaszkolną dyrektor dołącza udział uczniów w pracach na rzecz szkoły za zgodą rodziców, np. zbieranie w lesie szyszek i żołądzi. Nauczyciele zauważają ponadto, że niektóre przedsięwzięcia nie są realizowane z powodów finansowo-organizacyjnych.

Duża grupa rodziców nie zna inicjatyw podejmowanych przez pozostałych rodziców – 73% nie odpowiedziało na pytanie, 23% odpowiedziało, że nie zna tych inicjatyw, a tylko 6% podaje w pojedynczych odpowiedziach zajęcia sportowe, wycieczki, rajd, bal, paczki, rocznice i uroczystości w klasach.

65% badanych uczniów twierdzi, że ich rodzice biorą czynny udział w życiu szkoły, natomiast 35% uważa, że rodzice nie uczestniczą w żadnych pracach i działaniach na rzecz szkoły czy klasy. Według uczniów współpraca rodziców ze szkołą odnosi się do pomocy przy organizacji imprez klasowych oraz szkolnych, a także w mniejszym stopniu do uczestnictwa w festynach, rajdach, a także w pracach Rady Pedagogicznej. Niewielka ilość uczniów (6%) uznaje pomoc finansową rodziców na rzecz klasy za udział w życiu szkoły.

38% rodziców wyraża chęć podjęcia szerszej niż dotychczas współpracy ze szkołą, w tym 13 rodziców deklaruje swoją pomoc i wsparcie na prośbę nauczyciela, w zależności od potrzeb szkoły, udział we wspólnych spotkaniach, na których będą omawiane problemy i potrzeby szkoły, a następnie rozwiązywane i realizowane na zasadzie partnerstwa. 3 respondentów potrzebuje częstszych kontaktów z nauczycielem, w tym telefonicznych. 5 rodziców oferuje pomoc w organizowaniu imprez szkolnych, w tym przygotowywanie wypieków, dekoracje do klas, fanty. 1 rodzic wskazał pomoc materialną, natomiast 19 osób potwierdziło gotowość współpracy bez podania jej formy. Natomiast 7% rodziców nie odpowiedziało na pytanie, a 55% nie wyraża chęci szerszej współpracy ze szkołą. Wśród przyczyn małego zaangażowania we współpracę ze szkołą rodzice podają przede wszystkim brak czasu (37%), następnie 14% rodziców uważa, że dotychczasowa współpraca jest wystarczająca, 1 osoba twierdzi, że nie ma na nic wpływu, a 45% nie uzasadniło swojej postawy.

Wnioski:

1. Szkoła pozyskuje opinie rodziców na temat swojej pracy, choć nie wszyscy rodzice są tego świadomi.
2. W szkole współpracuje się z rodzicami na rzecz rozwoju ich dzieci.
3. W szkole są realizowane inicjatywy rodziców na rzecz rozwoju dzieci i placówki. Część rodziców współdecyduje w sprawach szkoły i uczestniczy w podejmowanych działaniach, część nie jest zainteresowana funkcjonowaniem dziecka i placówki. Należy motywować rodziców, aby w większym stopniu angażowali się w prace na rzecz dzieci i szkoły.

Wymaganie 12:

Zarządzanie szkołą lub placówką służy jej rozwojowi

Dyrektor szkoły dba o stwarzanie odpowiednich warunków do realizacji procesu wychowania i uczenia się poprzez organizację pracy uczniów, nauczycieli oraz personelu niepedagogicznego. W ramach przygotowania planu finansowego szkoły planuje środki finansowe na realizację poszczególnych zadań, na inwestycje i remonty, zapewnienie niezbędnych pomocy dydaktycznych, czy wyposażenie klas w sprzęt dostosowany do potrzeb dzieci, chociaż dostrzegalne są pewne mankamenty. Natomiast w ramach organizacji pracy sporządza się plany edukacyjne, zapewnia się godziny na realizację zajęć wynikających z ramowego planu nauczania, zajęć dodatkowych do pracy z uczniem mającym trudności w nauce oraz do pracy z uczniem zdolnym, przeprowadza się ewaluacje szkolnego programu wychowawczego oraz profilaktyki. Nauczyciele pracują zarówno indywidualnie jak i zespołowo, np. w ramach prac zespołów przedmiotowych, zadaniowych i wychowawczych i ewaluacyjnych.

Badani nauczyciele stwierdzili, że zgodnie z przepisami prawa dyrekcja organizuje pracę, planuje i zapewnia realizację planów. Otrzymane od nauczycieli odpowiedzi na temat stworzenia warunków do realizacji zadań wychowawczych, opiekuńczych i edukacyjnych podzielić można na trzy grupy.

Pierwsza grupa dotyczy zapewnienia bezpiecznych warunków lokalowych do realizacji tych celów. Odpowiadający podali, że szkoła zapewnia odpowiednie warunki do pracy poprzez zapewnienie pomieszczeń i narzędzi pracy, 2 osoby stwierdziły, że zaplecze pracy jest dosyć ubogie i niezbyt urozmaicone, zauważają jednak sukcesywne dokupowanie sprzętu multimedialnego, np.: tablice interaktywne, projektory, laptopy, radiomagnetofony oraz inne pomoce dydaktyczne.

Druga grupa odpowiedzi dotyczy warunków, które szkoła stwarza nauczycielom, tzn. możliwość dokończania się nauczycieli, dofinansowywanie kursów, szkoleń, studiów podyplomowych, zapewnienie swobody w wyborze form i metod pracy nauczycieli. Pedagodzy dostrzegają, że dyrekcja nadzoruje i wspiera prace zespołów nauczycieli: przedmiotowych, ewaluacyjnych, wychowawczego i zadaniowych.

Trzecia grupa dotyczy bezpiecznych warunków, jakie stwarza dyrekcja szkoły dla uczniów, np. pod opieką nauczycieli, pedagoga szkolnego i pielęgniarki organizuje zajęcia umożliwiające wyrównywanie szans edukacyjnych oraz rozwijających dla uczniów zdolnych, umożliwia uczniom korzystanie ze świetlicy szkolnej i biblioteki, zapewnia dostęp do komputerów i Internetu, a także zapewnia udział w koncertach muzycznych, uroczystościach i spotkaniach z ciekawymi ludźmi, organizuje lekcje w terenie, wyjazdy na basen i zawody sportowe.

77% badanych rodziców twierdzi, że szkoła zapewnia wystarczające warunki do realizacji zadań opiekuńczych, wychowawczych i edukacyjnych. 15% rodziców jest przeciwnego zdania, 7% nie udzieliło odpowiedzi. Wśród mankamentów rodzice wymienili według kolejności: brak dużej sali gimnastycznej, brak gabinetów i zbyt mało nowych i nowoczesnych pomocy dydaktycznych, brak świetlicy, brak stołówki, brak placu zabaw, brak „porządnego” boiska. Rodzice zgłosili także: brak działań wspierających dzieci trudne, brak zajęć socjoterapeutycznych, agresja wśród uczniów i bezradność na rozwiązanie problemu, brak monitoringu i konsekwencji niezdiscyplinowania uczniów, brak reakcji nauczycieli na to, co się dzieje na boisku szkolnym, brak zaangażowania nauczycieli w pozalekcyjne zajęcia sportowe oraz że nie zawsze nauczyciele są zainteresowani tym, co dziecko mówi.

Taka sama liczba badanych uczniów co rodziców, czyli 77% uważa, że w szkole są wystarczające warunki do nauki i ogólnego rozwoju. Natomiast 23% uczniów nie odpowiedziało na pytanie. Według uczniów brak jest w szkole dobrze wyposażonej dużej

sali gimnastycznej, uczniowie stwierdzają, że boisko jest źle zrobione i brak jest siatki, że szatnia do wychowania fizycznego jest za mała, zauważają ponadto, że brak jest „porządnej” świetlicy, brak stołówki i brak baniaków z wodą.

W celu stwarzania sprzyjających warunków do indywidualnej i zespołowej pracy oraz doskonalenia zawodowego dyrektor szkoły podejmuje działania, aby nauczanie odbywało się na jedną zmianę, gdyż umożliwia to działalność kółek, organizacji szkolnych oraz zajęć wyrównujących szanse edukacyjne uczniów. Szkoła posiada możliwość informowania o spotkaniach poprzez stronę internetową, radiowęzeł oraz gazetki na korytarzach, jak i w holu, a także informacje na tablicy ogłoszeń dla nauczycieli w pokojach nauczycielskich. Według dyrektora szkoły jak i opinii nauczycieli (74%) w szkole realizuje się działania poprzez pracę grupową, jak np. praca w zespołach przedmiotowych, zadaniowych, wychowawczych, czy ewaluacyjnych oraz indywidualnie, np.: wybór programu, podręcznika, przygotowanie rozkładu, czy praca z uczniem wymagającym wsparcia. Ponadto szkoła zachęca nauczycieli do podejmowania nowatorskich działań, innowacji i eksperymentów informując o możliwościach, zapewniając bazę i wspomagając organizacyjnie. Umożliwia doskonalenie warsztatu pracy nauczyciela i podnoszenie kwalifikacji poprzez informacje o możliwości kursów, szkoleń, warsztatów, dofinansowania doksztalcania oraz dojazdów, szkolenie rad pedagogicznych, samokształcenie nauczycieli, ponadto kieruje na wybrane formy doskonalące, organizuje rady szkoleniowe na terenie szkoły, zaprasza specjalistów/lektorów, dofinansowuje doskonalenie zawodowe nauczycieli oraz daje wolną rękę w ich wyborze.

W celu lepszej realizacji zadań dyrektor szkoły oczekuje od nauczycieli, rodziców i personelu szkoły wzajemnego szacunku, aktywnej współpracy, wspólnego dążenia do osiągnięcia zakładanych celów.

Natomiast odpowiedzi nauczycieli zwracają uwagę na szereg problemów. Pojedyncze odpowiedzi dotyczą potrzeby okazywania wsparcia, zaufania i akceptacji, konstruktywnych uwag, równego traktowania nauczycieli, w miarę możliwości rezygnacji ze zbędnej biurokracji, przeprowadzania diagnozy w wybranych klasach, 1 osoba nie udzieliła odpowiedzi, a 1 nie wiedziała, czego potrzebuje. Najwięcej pedagogów (36%) odczuwa potrzebę braku pomieszczeń na świetlicę oraz oczekuje rozszerzenia i unowocześnienia warsztatu pracy uczniów i nauczycieli poprzez polepszenie bazy dydaktycznej, zwiększenie środków na zakup pomocy dydaktycznych, w tym narzędzi audiowizualnych i multimedialnych. Ponieważ pozostałe zgłoszone uwagi dotyczą warsztatu pracy nauczycieli, przywołane zostaną wszystkie:

- brak dywanów,
- boiska z wysokimi siatkami, szatni oraz większej ilości sprzętu sportowego,
- umożliwienia korzystania podczas przerw z boiska przy hali ZSP, gdyż jest zbyt mało miejsca do wybiegania się,
- placu zabaw w terenie,
- dobrego sprzętu na plac zabaw,
- gabinetu pedagoga oraz pomieszczeń na zajęcia wyrównawcze i korekcyjno-kompensacyjne,
- gabinetów przedmiotowych,
- dostępu do Internetu,
- lepiej wyposażonej sali komputerowej,
- księgozbioru na filiach,
- miasteczka ruchu drogowego,
- większej ilości szkoleń i warsztatów.

Według dyrekcji opinie pracowników szkoły i rodziców dotyczące działalności szkoły są uwzględniane w organizacji pracy szkoły, w planowaniu zajęć szkolnych i zajęć pozalekcyjnych, planowaniu remontów i inwestycji, planowaniu zakupów bieżących.

21% badanych nauczycieli twierdzi, że ich opinie są brane pod uwagę przez dyrekcję, podając jako przykłady uwzględniania ich w postaci zakupu pomocy dydaktycznych, realizowanie planu wychowawczego i profilaktyki, wspólne organizowanie przedsięwzięć, apeli, spotkań, festynów. Większość badanych nauczycieli (69%) jednak nie wie, czy ich opinie są uwzględniane przez dyrekcję.

64% badanych rodziców uważa, że nie są proszeni o wyrażenie opinii na temat działalności szkoły (o czym była wcześniej mowa), a 17% deklaruje, że poprzez badania ankietowe wyraża swoją opinię. Natomiast 44% badanych nie wie, czy przekazywane przez nich opinie mają wpływ na rozwój placówki, przy czym 55% nie wyraża jednak chęci podjęcia szerszej niż dotychczasowa współpracy ze szkołą (o czym także wcześniej była mowa).

Większość uczniów twierdzi, że nie przekazuje swoich opinii pracownikom szkoły i samorządowi uczniowskiemu i nie wie, czy dyrekcja bierze je pod uwagę.

Dyrekcja podejmuje skuteczne działania zapewniające szkole wspomaganie zewnętrzne odpowiednie do jej potrzeb. Do takich działań należą m.in. spotkania doskonalące dla nauczycieli i warsztaty dla uczniów na wybrane tematy, przeprowadzane przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, szkolenia prowadzone przez Policję i członków Ratownictwa Wodnego Sława w zakresie bezpieczeństwa nad wodą, organizowanie szkoleń RP w zakresie wybranych tematów przez pracowników ODN, współpraca z OPS, z Ochotniczą Strażą Pożarną, Biblioteką Miejską, SCKiW oraz udział w programach i projektach pozaszkolnych. 61% nauczycieli twierdzi, że dyrekcja podejmuje takie działania i oprócz wyżej wymienionych podaje pozyskiwanie sponsorów, spotkania z przedstawicielami Urzędu Miejskiego, Nadleśnictwa, Policji, kombatantów, organizację spotkań, imprez, uroczystości szkolnych i lokalnych, udział w unijnym programie dot. indywidualizacji, w programie Aquafresh, realizacja programu „Nie pal przy mnie, proszę!” monitorowany przez Sanepid, stworzenie sali komputerowej ze środków europejskiego funduszu ES, inicjatywa wykonania placu zabaw. Większa część badanych nauczycieli (66%) uważa, że podejmowane działania są skuteczne.

W celu podniesienia jakości pracy szkoły wszystkie działania i procesy prowadzone w placówce podlegają ewaluacji wewnętrznej, przy której pracują wszyscy nauczyciele, przydzieleni są do poszczególnych grup i cyklicznie zamieniają się zadaniami. Co roku wyznaczany jest nowy kierunek badań, opracowywany jest harmonogram badań, określa się respondentów, zakres i metody pracy, opracowuje się pytania kluczowe i szczegółowe, następnie konstruowane są narzędzia badawcze, najczęściej w postaci kwestionariuszy ankiet i przeprowadzane są badania. Następnie analizuje się wyniki i na ich podstawie sporządza się komentarze wstępne, raport i ustala się wnioski końcowe oraz rekomendacje do dalszej pracy, które prezentowane są Radzie Pedagogicznej oraz Radzie Rodziców. W ewaluacji biorą udział dyrekcja, nauczyciele, uczniowie, ich rodzice, a także personel niepedagogiczny. Nauczyciele potwierdzają powyższą opinię, jednak 9 osób nie odpowiedziało na pytanie.

Natomiast rodzice, jako partnerzy szkoły, wypowiadają się krytycznie na temat działań prowadzonych w ramach ewaluacji. Tylko 17% badanych zauważa, że poprzez badanie ankietowe uczestniczą w procesie ewaluacji, a 6% w inny sposób może się wypowiedzieć (powyższe wyniki bezpośrednio związane są z okazywanym zainteresowaniem przez rodziców).

Według dyrekcji i nauczycieli wnioski wynikające z nadzoru pedagogicznego uwzględniane są w planowaniu działań i wdrażane do realizacji w następnym roku szkolnym, np. modyfikowany jest program wychowawczy i plan profilaktyki, wnioski uwzględniane są także w budowaniu planów wynikowych, planów podnoszenia efektywności kształcenia, wybieraniu do monitorowania umiejętności kluczowych.

Wnioski:

1. Zarządzanie szkołą koncentruje się na wychowaniu, nauczaniu i uczeniu się oraz zapewnieniu odpowiednich do realizacji warunków, jednak nie zawsze sprzyja udziałowi nauczycieli i innych pracowników oraz uczniów i rodziców w procesie podejmowania decyzji dotyczących szkoły.
2. Dyrektor podejmuje skuteczne działania zapewniające szkole wspomaganie zewnętrzne, odpowiednie do jej potrzeb.
3. W procesie zarządzania, w oparciu o wnioski wynikające z nadzoru pedagogicznego podejmuje się działania służące rozwojowi szkoły. Dyrektor formułuje wnioski z nadzoru pedagogicznego i w większości służą one wprowadzaniu zmian w placówce, zarówno w obszarze organizacji pracy, jak i w zakresie bazy lokalowej.
4. Zarządzanie szkołą sprzyja indywidualnej i zespołowej pracy nauczycieli oraz doskonaleniu zawodowemu.
5. W szkole podejmuje się działania o znamionach nowatorstwa, jednak nie są to rozwiązania nowatorskie w rozumieniu nowatorstwa pedagogicznego.
6. Ewaluacja wewnętrzna prowadzona jest zespołowo przez nauczycieli. W procesie zarządzania wykorzystuje się wnioski wynikające z nadzoru pedagogicznego, w tym z ewaluacji wewnętrznej i podejmuje się działania służące rozwojowi dzieci.
7. Nauczyciele nie wiedzą, czy dyrektor uwzględnia ich opinie i zdanie rodziców na temat działalności szkoły. Do podejmowania nowych działań zdaniem nauczycieli i rodziców brakuje głównie lepszej bazy dydaktycznej i lokalowej, np.: placów zabaw, odpowiedniego zagospodarowania boisk, większej ilości nowych pomocy dydaktycznych.

Rekomendacje do dalszej pracy:

1. Z uwagi na to, iż rodzice nie chcą, bądź nie rozumieją swojej roli opiniotwórczej, należy podjąć działania uświadamiające rangę wyrażania ich zdania oraz potrzebę udziału w badaniach i rzetelnego wypełniania kwestionariusza ankiety.
2. W szerszym stopniu upowszechnić ofertę edukacyjną szkoły oraz zbadać przyczynę niezadowolenia uczniów z zajęć pozalekcyjnych.
3. Rodzice nie zawsze angażują się w działalność na rzecz szkoły, jak również część rodziców nie zawsze jest zainteresowana funkcjonowaniem dziecka w szkole, dlatego należy motywować rodziców, aby w większym stopniu angażowali się w prace na rzecz dzieci i placówki.
4. Rodzice i nauczyciele nie wiedzą, czy ich opinie o działalności szkoły są brane pod uwagę przez dyrektora, dlatego należałoby informować ich o podjętych krokach.
5. W celu uzupełniania bazy dydaktycznej, np.: placów zabaw, odpowiedniego zagospodarowania boisk, większej ilości zabawek i pomocy dydaktycznych należy przeznaczyć odpowiednie środki finansowe.

